

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และปัญหา

ปัจจุบันกระแสเรื่องการดูแลและรักษาสุขภาพร่างกายกำลังเป็นที่นิยมทั้งในคนวัยทำงานและผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก ทั้งการออกกำลังกายแบบต่างๆ การนอนหลับพักผ่อน การท่องเที่ยวเพื่อลดความเครียดจากการทำงาน รวมไปถึงการเลือกกินอาหารที่ดีมีประโยชน์และปลอดภัยหรือสารเคมีใดๆ ดังนั้นการเกษตรในปัจจุบันจึงต้องตอบสนองกับความต้องการของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น การทำเกษตรอินทรีย์จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการปรับระบบการผลิตทางการเกษตรแบบองค์รวมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพโดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุจากการสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือ จุลินทรีย์ที่มีการดัดแปลงทางพันธุกรรม

สำหรับประเทศไทย โดยองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) เป็นหน่วยงานแรกที่ทำฟาร์มโคนมอินทรีย์มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 และได้รับการตรวจรับรองการเป็นฟาร์มโคนมอินทรีย์แห่งแรกในประเทศไทยและอาเซียนโดยศูนย์ปศุสัตว์อินทรีย์ กรมปศุสัตว์ และได้ใบรับรองการผลิตโคนมอินทรีย์ เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2554 ตามข้อกำหนดของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช). ฟาร์มโคนมอินทรีย์แห่งนี้จัดเป็นฟาร์มโคนมอินทรีย์ต้นแบบในการบริหารจัดการและเป็นแนวทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและผู้สนใจทั่วไป เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับน้ำนมดิบเพื่อเป็นช่องทางในการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร จากงานวิจัยที่ฟาร์มโคนมอินทรีย์ ขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ที่ได้ทำการตรวจวิเคราะห์องค์ประกอบของน้ำนมอินทรีย์ ได้แก่ กรดไขมันชนิด omega-3, omega-6 และ CLA เปรียบเทียบกับน้ำนมโคปกติทั่วไป พบว่ามีกรดไขมันดังกล่าวในปริมาณที่สูงกว่าน้ำนมโคปกติทั่วไป นับได้ว่าน้ำนมอินทรีย์ เป็นน้ำนมที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้บริโภคเช่นช่วยลดไขมันในเส้นเลือด ลดความเสี่ยงการเป็นมะเร็ง บำรุงเซลล์สมอง (องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย, 2554)

มูลนิธิโครงการหลวงเป็นอีกองค์กรหนึ่งที่มีการส่งเสริมการปลูกพืชผักทั้งในระบบการปลูกพืชผักที่ดีและเหมาะสม หรือ GAP และอินทรีย์อย่างจริงจังมาโดยตลอด ทั้งในผักและผลไม้ต่างๆ ข้าว ถั่ว ชา กาแฟ พืชสมุนไพร รวมไปถึงเห็ด ในส่วนงานด้านปศุสัตว์ได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกตามคู่มือการปฏิบัติการเลี้ยงสัตว์ที่ตีพิมพ์ที่สูง (RPF-GAP) และเริ่มมีการวิจัยเพื่อผลิตไข่ไก่อินทรีย์แล้ว โดยสุชน และคณะ (2558) ได้ทดสอบการเลี้ยงไก่ไข่สายพันธุ์ลูกผสมการค้า จำนวน 100 ตัว เลี้ยงในโรงเรือนขนาด 6 x 8 ตารางเมตร และมีลานปล่อยที่มีรั้วกั้นบริเวณโดยรอบขนาด 24 x 30 ตาราง

เมตร อาหารที่ให้ไก่เป็นอาหารหมักระหว่างถั่วหรือพืชอื่นๆ ที่คั้ดทิ้งจากแปลงพืชของมูลนิธิโครงการหลวงกับรำละเอียดในอัตราส่วน 4:1 หมักเป็นเวลา 21 วัน นำอาหารนี้ไปผสมกับอาหารชั้นในอัตรา 9:1 ตลอดระยะเวลาการเก็บข้อมูล 4 เดือน แม่ไก่ให้ผลผลิตไข่เฉลี่ย 55.8 เปอร์เซ็นต์ มีอัตราการตาย 11.0 เปอร์เซ็นต์ และมีต้นทุนการผลิตเมื่อคำนวณเฉพาะค่าอาหารที่ให้เสริม มีต้นทุนฟองละ 0.84 บาท แต่ยังคงขาดเรื่องการผลิตอาหารสัตว์อินทรีย์ใช้เอง และผลผลิตไข่อินทรีย์ยังไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย

ด้วยเหตุนี้งานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาหาแนวทางในการผลิตอาหารสัตว์อินทรีย์ และแนวทางในการนำไปใช้เลี้ยงสัตว์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และสามารถขยายผลไปสู่ผู้สนใจอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการผลิตพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ ชนิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบสูตรอาหารสัตว์อินทรีย์

